

Наша држава је често у одсудним тренуцима остајала сама и без подршке савезника. Да ли нас по питању резолуције о Косову, која толико боде очи западним земљама, чека иста судбина или можемо да победимо уз подршку несврстаних

Србија није први пут остала сама, практично без иједног савезника, уочи доношења битних политичких одлука - то је ситуација која се у српској историји често понављала, кажу саговорници Пресса. За разлику од Приштине, која уочи расправе о српској резолуцији у Генералној скупштини УН има снажну подршку „земаља квинте“, Србија је практично усамљена.

Потценивање савезника

Миле Бјелајац, научни саветник на Институту за новију историју Србије, каже да није први пут да Србија не може да рачуна на помоћ савезника.

- Било је ситуација да ратни савезници не само да нас нису подржали, него су нас и уцењивали. На пример, 1915. су тражили да се одрекнемо дела своје територије да би придобили Бугарску да уђе у рат на страни Антанте. Друга ситуација је била 1948. године. Тада нисмо имали добре односе са Западом, а преко ноћи смо покварили односе са СССР, па смо у тренутку били апсолутно сами - каже Бјелајац. - Србија је била сама све до јуна 1919. године, јер се Америка повукла из европских послова, а ми остављени на милост и немилост Италије и Британије, које нам нису биле наклоњене, па чак и Француске, за коју су од нас важнији били добри односи са Италијом. Тек када је потписан Версајски уговор окренула се нама. Били смо сами и у пролеће 1941. године: уз нас смо имали само Грке и празна обећања Америке, Британије и Русије - каже Бјелајац.

- Ако сте респектабилан фактор, без обзира на то колико сте мали народ, ви сте добра удавача и траже вас. А ми је требало ових година да се потрудимо да будемо баш такви.

Некада вас потцене или прецене. И онда држањем и вољом за отпором постајете битан фактор. То се десило 1911, 1912, 1913, 1914. и 1919. године, па и крајем 1948. Хоће вас ако сте респектабилни, зато што нико неће да има Ахилову пету. Морате да се опремите као удавача, а не само да кукате и испуњавате захтеве који могу да иду у недоглед.

Милош Ковић, доцент на одељењу за историју Филозофског факултета, каже да се не слаже да је у овом тренутку Србија потпуно сама.

- Оставимо по страни УН. Сада имамо светски поредак у ком доминирају САД и постоје ревизионистичке силе које хоће тај поредак да промене - то су Кина и Русија. Природно место Србије је уз њих. Не значи то да Србија треба да се веже за Кину или Русију, него да гледа свој интерес у поретку који јој је наметнут, где има улогу парије. Србији мора само да гледа са ким има заједнички интерес - каже Ковић.

Некад ни немаш избора

- Када је 1813. пропадала Карађорђева Србија, све је било стављено на једну карту - Русију. И када ју је напао Наполеон, Русија се сасвим повукла, а Србија остала сама. Србија је тада прошла кроз најгоре време у својој новијој историји: када су се Турци вратили у Србију, за једне чизме могле су се добити три српске девојке. Било је, дакле, много горих времена од ових данашњих, па смо опет преживели. Имате катастрофалну ситуацију после Берлинског конгреса, када је Русија оставила Србију на цедилу, Аустрија ушла у БиХ и настала велика бугарска држава. И тада је Србија била без савезника. На Берлинском конгресу руски гроф Федоров је рекао Јовану Ристићу: „Запамтите ово, прво долазе руски интереси, па бугарски, па тек онда ваши. Јавите се аустријском министру спољних послова.“

Ту је Србија морала да повије кичму и она је неких 20 година била савезник Аустрије и Немачке. Није имала избора. Руси су тада рекли: „Смирите се, морате да будете са Аустријом, сачекајте да се мало усправимо.“ И такво је време дошло после 1903, односно после 1905, када се Русија вратила на Балкан.

Упропастише нас Британци

Никола Жутић, научни саветник у Институту за савремену историју, сматра да је Србија у прошлом веку имала савезнике, али да су је они „редовно изневеравали“.

- Ми смо увек били на страни западних, либералних држава и управо смо од њих искоришћени у оба светска рата. Довољно је сетити се да је 1915. године Немачка нудила сепаратни мир и да су наша политичка елита и династија, које је припадале том миљеу либералне демократије, одбациле понуду - каже Жутић.

Он вели да су Србија и Срби у 20. веку највише пропатили због британске политике.

- У режији Британаца спроведен је 27. март и то је следећи катаклизмички догађај. Иако је Хитлер нудио статус неутралности у том тренутку, наша либерална елита и енглеске тајне службе су нас гурнуле у ту ситуацију. Србе као ослободилачки и темпераментан народ лако је било повести на странпутицу - каже Жутић.

(Прес)